

BØRNESIKRING · Flere fattige afrikanske lande har sænket børnedødeligheden med mere end 75 procent · Foto: Media Lens King

Massive resultater i kampen mod en af livets største tragedier

▼ Børnedødeligheden er raslet ned de seneste tre årtier. Det redder titusindvis af børneliv hver eneste dag.

Anders Seneca Bang

Man kan dårligt tænke sig noget værre end et barn, der dør.

Men det er desværre en banal hverdags-tragedie. Hver eneste dag dør tusindvis af børn under fem år verden over. Det bliver til fem millioner dødsfald hvert år.

Alligevel er der grund til at være håbefuld. Mellem 1990 og 2021, hvor de seneste tal er fra, er børnedødeligheden globalt faldet med 61 procent.

”Der har været en bemærkelsesværdig fremgang,” siger Steven Lauwerier, fungerende sundhedschef hos FN’s børnefond, Unicef, der er verdens største børneorganisation.

Udviklingen svarer til, at flere end 21.000 børn under

fem år overlever hver eneste dag.

”Det betyder, at verden reddede omkring otte millioner børns liv i 2021 i forhold til 1990,” siger Steven Lauwerier, der kalder det for et af verdens største sundhedsfremskridt.

Løsningen er simpel

De store landvindinger for børns sundhed skyldes en lang række indsatser. Mange flere mennesker har fået adgang til sundhedsvæsenet, og mange flere fødsler sker med uddannet personale som jordemødre og sygeplejersker.

Mange flere bliver vaccineret. Milliarder af mennesker har fået adgang til rent vand. Bedre hygiejne og toiletforhold. Bedre ernæring. Og alt det virker, forklarer Steven Lauwerier.

”Opskriften på bedre sundhed er faktisk ret ligetil,” siger han. Han peger på, at selv fattige lande som Malawi,

Uganda og Etiopien har sænket børnedødeligheden med mere end 75 procent.

”De har prioriteret investeringer i sundhedsvæsenet, med fokus på at få læger og sygeplejersker tæt på deres borgere, så de kan hjælpe med behandling og ernæring. Og de har fokus på at finde de børn, der ikke er blevet vaccineret, finde ud af hvorfor, og hvad der skal til for at

“ Opskriften på bedre sundhed er faktisk ret ligetil.

Steven Lauwerier, sundhedschef hos FN’s børnefond, Unicef

få dem vaccineret,” siger han. Alligevel er der lang vej til at sikre alle børns sundhed. Flere end 50 lande er ikke på rette vej til at nå deres mål om at sænke børnedødeligheden i 2030. ”Fem millioner børn dør stadig hvert år. Det burde ikke ske, og verdenssamfundet må styrke indsatsen,” siger Steven Lauwerier. ”Men der er allerede sket store fremskridt, og der er ikke nogen grund til, at vi ikke kan gøre det”.

Leder

Verdens mange fremskridt fortjener mere spaltepads

Thomas Ravn-Pedersen

Slukker du nogen gange for nyhedsstrømmen, fordi du bliver overvældet af de mange historier om krige og kriser? Så er du ikke alene. Stadigt flere undgår nyhederne. De gør os triste, bange og endda handlingslammede.

Der er masser af problemer, som med rette kræver vores opmærksomhed. Konflikter mellem lande. Klimakrise og arter, der uddør. Kæmpe udfordringer, som vi kun kan løse med åbne øjne. Udfordringer, der dog også kræver et blik for verdens mange fremskridt og løsninger.

Dét blik handler denne avis om. Om langt flere børn, der nu overlever sult og sygdom. Om mere natur, der nu bliver beskyttet. Om internationalt udviklingssamarbejde, der lykkes. Historier om muligheder, der hver dag bliver grebet. Historier, der også fortjener vores opmærksomhed. God læselyst.

Hvad er det bedste, der er sket i din levetid?

Verdens Bedste Nyheder har spurgt en række danskere om den bedste udvikling for verden.

” Dan Jørgensen

Minister for udviklingssamarbejde og global klimapolitik

At vedvarende energi nu i mange tilfælde kan udkonkurrere kulkraft. Og Danmark og dansk vindmølleindustri har i den grad bidraget til den fantastiske teknologiske udvikling. Derfor er Danmark også med helt i front, når vi skal hjælpe det globale syd med at dække deres voksende energi-behov med grøn energi.

” Rikke Rønholt

Atlet og medlem af 2030-panelet

Vedtagelsen af FN's Verdensmål. De har for altid ændret måden, vi taler om bæredygtig udvikling på. De tydeliggør alle de gensidige afhængigheder fx mellem fattigdom og klimakamp. Vi er langt fra i mål. Men de har givet verden et fælles sprog for en helt ny samtale.

” Petra Nagel

Journalist og TV-vært

Det gør mig glad helt ind i maven, når jeg kigger tilbage på de sidste cirka fyre år og kan se, hvor meget federe det er blevet at være kvinde. Ikke bare i Danmark, men rundt om i hele verden. Herhjemme har vi fået både et ligestillingsnævn, den første kvindelige statsminister og #metoo for bare at nævne et par af de ting, vi skal være stolte af.

Fotos: 1: Privat 2: Ulrik Jantzen 3: Evan Sung 4: Lasse Bak Mejlvang 5: Martin Bubandt 6: Petra Kleis 7: Büro Jantzen. Interview og redigering af Sara Bang.

” Martin Højland

Direktør i Turning Tables Danmark

Mere end 1,5 milliard mennesker har bevæget sig ud af ekstrem fattigdom. Det er en helt utrolig udvikling, der interessant nok ikke har meget med Europa og USA at gøre. Der er også kommet en stigende bevidsthed om, at vi skal omtænke vores måde at leve på radikalt, hvis vi som mennesker skal have en fremtid på jorden. Mine forældres generation så sig selv som de frie tankers generation, men de vil stå tilbage som forbruger-generationen. Min generation gjorde hverken fra eller til. Og så er det op til næste generation, hvad der skal ske.

” Claus Meyer

Kok og iværksætter

Mindre lidelse, flere muligheder og mere håb. At flere kan læse, og at færre går sultne i seng. En stærkere følelse af forbundethed på tværs af kontinenter og generationer. At flere mennesker forstår, at livet og samspillet, der udfolder sig på jorden, ikke er en selvfølge. Og mærker, at når vi spiser af en frugt eller knuger et barnebarn ind til vores hjerte, så er det ikke en rettighed, vi har. Det er hver gang et mirakel.

” Johanne Schmidt-Nielsen

Generalsekretær i Red Barnet

I min levetid er det vigtigste, der er sket, at børnekonventionen blev indført. En skelsættende begivenhed, der har gjort børn til selvstændige individer med egne rettigheder.

” Nikolaj Jacobsen

Træner for landsholdet i herrehåndbold

I min og sportens verden har Bosman-dommen fra 1995 været revolutionerende. Den værner om arbejdskraftens fri bevægelighed i EU, der har sikret millioner af europæere retten til at bo og arbejde, hvor de vil, og har styrket båndene EU-landene imellem. For mig personligt åbnede dommen muligheden for at komme til Tyskland og spille håndbold og har dermed også formet mit liv.

Start ugen med Verdens Bedste Nyheder

Kan du lide artiklerne i denne avis? Hver uge skriver vi en håndfuld nyheder om løsninger og fremskridt i verden.

Du kan få dem direkte i din indbakke hver mandag. Tilmeld dig vores gratis nyhedsbrev på verdensbedstenyheder.dk/nyhedsbrev

Verdens Bedste Nyheder

Forskere vil redde spædbørn ved hjælp af kunstig intelligens

■ Børnedødeligheden er halveret globalt siden 2000, men den er kun faldet en tredjedel hos de helt nyfødte. Nu udvikler forskere ultralydsscannere med kunstig intelligens.

Sara Bang

I dag skal der både tungt udstyr og en uddannet radiolog til at ultralyds-scane en gravid. Det er et problem i mange udviklingslande, hvor der er mangel på både udstyr og læger.

"I 2020 mistede 2,4 millioner børn livet i løbet af den første måned efter de var født, men mange af dødsfaldene kunne være forhindret," siger Mozziyar Estemani. Han er forsker på North Western University i Chicago og arbejder på en ultralydsscanner med kunstig intelligens, der kan forudse mulige komplikationer i forbindelse med en graviditet.

"Med en lille håndholdt scanner og en smartphone kan gravide scane sig selv og få at vide, om der er brug for lægehjælp i løbet af graviditeten," siger han.

Nu indsamles der data i USA, Zambia og Sydafrika, hvor kvinder selv scanner deres mave. Den kunstige intelligens skal nemlig lære at aflæse store mængder amatør billeder, før den kan genkende mulige sygdomme hos fosteret.

Når den kunstige intelligens er oplært, kan scanneren også bruges i områder uden internetadgang. Det er afgørende for at hjælpe kvinder i yderområder, der har dårligst adgang til lægehjælp.

"Indenfor de kommende år bliver det muligt for kvinder at scane sig selv," siger Mozziyar Estemani, "og det vil give mange flere børn en bedre start på livet".

BABYSIKRING · Gravide kvinder i Elfenbenskysten står i kø til et sundhedstjek. Foto: UN Photo/Hien Macline

Topmøde skal give Verdensmålene ny vind i sejlene

• De 17 Verdensmål er stadig langt fra målet, men det kan nås endnu, viser rapport.

Thomas Gringer Jakobsen

V i er nu over halvvejs til deadline for Verdensmålene, der efter planen skal nås i 2030. Men hvordan er det egentlig gået, siden målene blev vedtaget?

I en ny stor rapport, Global Sustainable Development Report 2023, gør en gruppe eksperter status. Rapporten viser, at udviklingen i de seneste år er bremsede op, så det nu kun er seks ud af de 17 mål, der er i moderat fremgang. Modvinden skyldes blandt andet corona-pandemien, men allerede før corona gik det for langsomt.

Der er dog også sket fremskridt siden 2015. Langt flere mennesker har fået adgang til grundlæggende ting som elektricitet, rent vand, en mobiltelefon og egen bankkonto. Og delmålet om at redde langt flere små børns liv er stadig på vej til at blive nået inden 2030.

Trods modgangen har FN ikke givet

FORBINDELSE · Moderne teknologi har ændret livet for mange. Foto: hadynyah

op på Verdensmålene, og om få dage mødes repræsentanter fra verdens lande til topmøde i New York om, hvordan målene kan gennemføres.

Blandt andet opfordrer FN's generalsekretær, António Guterres, alle lande til at hjælpe udviklingslandene med at nedsætte deres gæld, og hvert land bør også sætte klare mål for, hvor meget de vil nedbringe fattigdom inden 2030. Det vil kræve store investeringer at få vendt udviklingen, men det er stadig muligt at nå Verdensmålene, hvis verdens lande gør en ekstra indsats, viser rapporten.

Vigtig trend: Bølge af havbeskyttelse skyller hen over verden

• De seneste år er verdens lande blevet enige om en række meget store fælles aftaler for at beskytte naturen. Fokus er især på at beskytte havet mod forurening og overfiskeri.

Thomas Gringer Jakobsen

Mange har længe råbt på handling for at beskytte verdens natur, men det tager ofte meget lang tid for verdens lande at blive enige i FN. Alligevel er der faldet flere store aftaler på plads de senere år.

I 2016 kom der en vigtig aftale om at standse ulovligt fiskeri, der er et af de helt store problemer for livet i havet. Og sidste år vedtog verdens lande så Kunming-Montreal-aftalen, der er blevet kaldet "naturens Paris-aftale". Blandt andet skal verden beskytte 30 procent af landjorden og 30 procent af havet inden 2030.

For at hjælpe med at beskytte havet i praksis indgik verdens lande så tidligere i år en ny aftale, der hedder High Seas Treaty. Aftalen gør det for første gang juridisk muligt at frede havområder, selvom de ligger langt fra land.

Et af de steder, hvor effekten af havfredning er tydelig, er i havet ud for Hawaii. Her oprettede USA i 2006 et gigantisk beskyttet havområde med en størrelse på 35 gange Danmarks areal. Formålet var at beskytte naturen inden i området, men effekten blev langt større end det, for selv uden for det beskyttede farvand er der nu langt flere fisk end før. Også lande som Ecuador, Costa Rica, Belize og Seychellerne har fredet enorme havområder.

BESKYTTET BOLIG · Havskildpadde er et af de dyr, der vil nyde godt af mere beskyttet hav. Denne padde svømmer ved Galapagos. Foto: LFPuntel

Næste internationale aftale er på vej og håbet er, at den kan indgås i 2024. Denne gang handler det om at bremse de store problemer med plastikaffald.

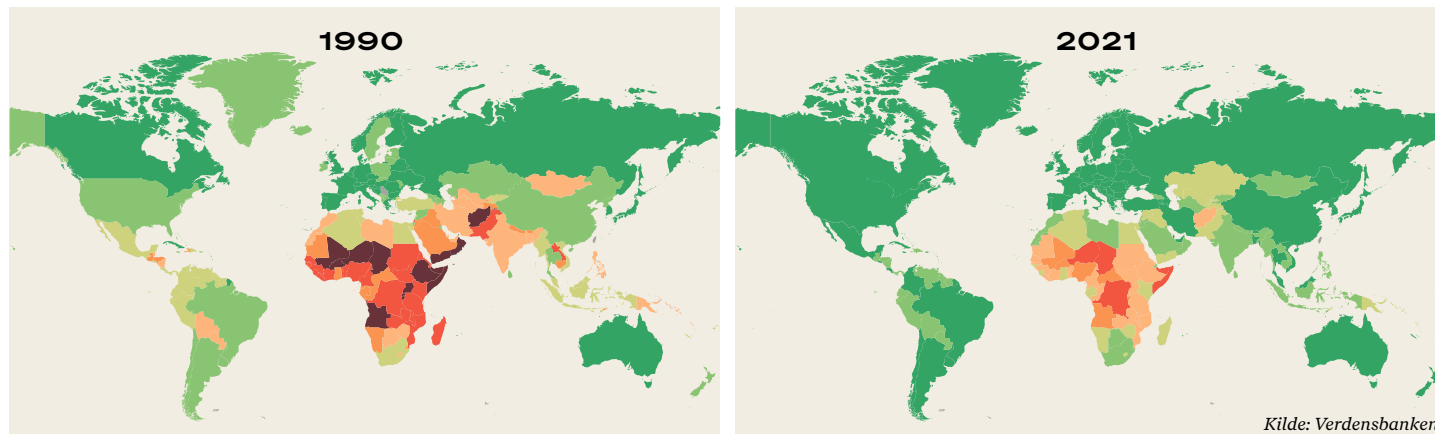
Allerede nu er der efterhånden bred enighed om, at der skal gøres noget ved problemet, og mange lande har allerede indført forskellige love og regler, der blandt andet lægger afgifter på plastikposer og forbyder en række af de plastikdimser, der oftest ender i miljøet. For eksempel har både EU og Danmark forbudt engangsbestik og vatpinde af plastik, og sugerør af plastik er også på kun få år blevet erstattet med papir og andre materialer.

Flere lande: Kærlighed skal ikke være kriminelt

I 2000 blev Holland det første land i verden, der tillod ægteskaber mellem samme køn. Siden har udviklingen bredt sig, så der i dag er 33 lande, hvor ægteskab mellem personer af samme køn er tilladt. Nogle lande vælger dog også direkte at forbyde homoægteskaber, hvor der tidligere ikke var nogen lovgivning om det.

TGJ

Verdens kvinder får færre børn. Det betyder, at verdens vilde befolkningsvækst bremses op

Antal børn pr. kvinde i gennemsnit

■ Færre end 2 ■ Mellem 2 og 3 ■ Mellem 3 og 4 ■ Mellem 4 og 5 ■ Mellem 5 og 6 ■ Mellem 6 og 7 ■ Flere end 7

▼ Vi skal stadig finde plads til et par milliarder flere medborgere i verden. Men fødselsraterne har allerede toppet.

Anders Seneca Bang

I tresserne fik hver kvinde verden over fem børn i gennemsnit – det er nu faldet til 2,3 børn i snit pr. kvinde.

Et hav af fremskridt giver den enkelte kvinde bedre mulighed for at selv at vælge, hvor mange børn hun vil have. Og de faldende fødselsrater betyder også, at verdens vilde befolkningsvækst bremses op.

Færre fattige og færre børn

Verden over er levestandarden steget gennem de sidste generationer. For blot tre årtier siden levede omkring hver tredje person på kloden i ekstrem fattigdom – nu er det faldet til under hver tiende.

Samtidig er der flere og flere mennesker, der får adgang til lægehjælp, mange flere bliver vaccineret, flere kan drikke rent vand og spise mere og sundere mad. Alle de ting betyder, at sundheden stiger globalt, især blandt børn. Hvert år overlever

otte millioner flere børn nu i forhold til 1990.

Men selvom man kunne tro, at det ville betyde, at der kun kom endnu mere fart på befolkningsvæksten, så forholder det sig omvendt på den lange bane. Når børnedødeligheden falder, og flere børn overlever, ja, så får kvinder færre børn.

Moderne prævention hitter

Samtidig kommer der flere og flere piger på skolebænken. Faktisk er andelen af piger og drenge i grundskole nu den samme globalt, og flere og flere piger gennemfører skolen. Og når det gælder videregående uddannelser, har piger overhalet drenge på verdensplan.

Det er ikke for ingenting, at eksperter kalder pigers uddannelse for verdens bedste investering. Forskningen viser nemlig en masse gode effekter af uddannelse. Jo længere uddannelse til piger, jo færre børn får de senere i livet, jo mere tjener de, og jo mere medbestemmelse får de.

Og så stiger andelen af kvinder, der

bruger moderne prævention. Der er stadig 164 millioner kvinder verden over, der gerne vil bruge prævention, men ikke har adgang til det endnu. Men samtidig er antallet af kvinder, der bruger prævention, næsten fordoblet siden 1990.

10 milliarder og lidt til

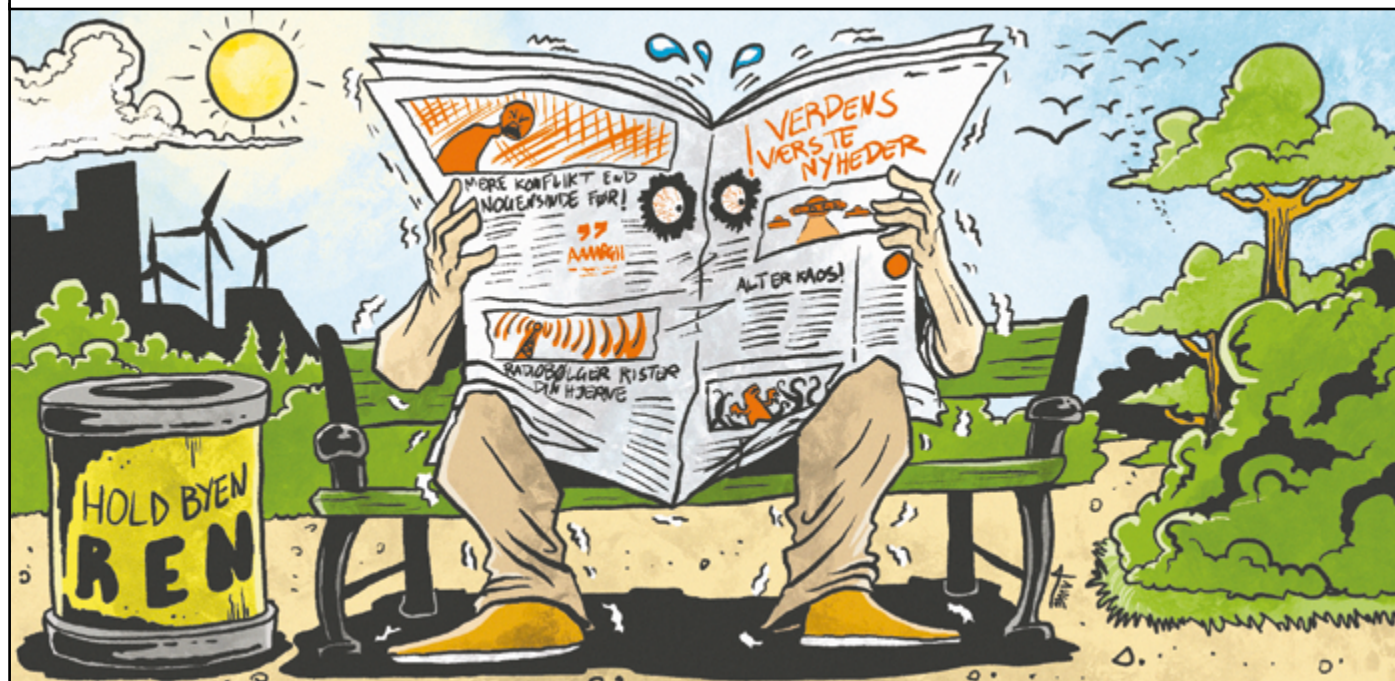
Antallet af mennesker på kloden er eksploderet de sidste 75 år. I 1950 var vi 2,5 milliarder mennesker, og i november 2022 rundede vi otte milliarder.

Den store vækst skyldes både, at fødselsraterne var meget høje tidligere, og at den globale sundhed jo stiger, så vi lever længere og længere.

“ Eksperter kalder pigers uddannelse for verdens bedste investering.

Nu flader væksten ud. Det tog 12 år at gå fra syv til otte milliarder mennesker. Men de faldende fødselsrater betyder, at det vil tage 15 år at tilføje den næste milliard medborgere, forventer FN. Og den næste milliard efter det, altså fra ni til ti, vil tage 21 år. Omkring år 2080 vil verdensbefolkningen toppe på 10,4 milliarder, og derefter vil tallet langsomt begynde at falde.

Efter han i flere år kun havde læst nyheder om krige og katastrofer, læste Kevin nu avisen på en... særlig måde.

Tegning: Lauge Eilsøe-Madsen

Fire vigtige tal

1/3

af verdens elektricitet kommer nu fra vedvarende energikilder

Kilde: REN21

42

lande er nu blevet erklæret malariafri

Kilde: WHO

39%

færre teenagere bliver mødre i Kenya i forhold til for fem år siden

Kilde: Kenya National Bureau of Statistics

2 mio.

færre årlige dødsfald på grund af indendørs luftforurening i forhold til 1991

Kilde: Our World in Data

Verdens Bedste Nyheder

Verdens Bedste Nyheder er et uafhængigt medie, der laver konstruktiv journalistik og kampagner. Vi fortæller om fremskridt og løsninger på verdens udfordringer.

Vores arbejde tager udgangspunkt i Verdensmålene for bæredygtig udvikling, der blandt andet handler om at afskaffe ekstrem fattigdom, mindske global ulighed og bekæmpe klimaforandringer.

Vi tror på, at nuanceret viden skaber håb – og at håb skaber motivation for handling.

Læs mere på verdensbedstenyheder.dk og verdensmaal.org

Redaktion

Journalist Thomas Gringer Jakobsen
Journalist Anders Seneca Bang
Journalist Sara Bang
Visuel storyteller Lauge Eilsøe-Madsen
Layout og grafik Eva Søe Olsen
Redaktør Sophie Rytter Skjoldager
Chefredaktør Thomas Ravn-Pedersen

Verdens Bedste Nyheder er stiftet af FN, de danske udviklingsorganisationer og dansk erhvervsliv. Udgivet med støtte fra Danida.

